

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2001-2002

25 april 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over een ordentelijke start van het schooljaar

Interpellatie van de heer Julien Librecht tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het evaluatiebeleid van het departement Onderwijs in het algemeen en de geplande peilingproeven in het bijzonder

Met redenen omklede motie

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de bevordering van de samenwerking tussen basisscholen

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de dienstverlening door de Vlaamse overheid wat onderwijs betreft, naar aanleiding van het jaarverslag van de Vlaamse Ombudsdienst van 27 maart 2002

Vraag om uitleg van mevrouw Claudine De Schepper tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het probleem van de hoge kosten bij schoolkeukens in eigen beheer

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de toegangsexamens voor kandidaat-accountants en -belastingsconsulenten

Interpellatie van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de studiekeuzebegeleiding in het Vlaams onderwijs

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 25 april 2002

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.24 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over een ordentelijke start van het schooljaar

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Meyer tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over een ordentelijke start van het schooljaar.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, om een ordentelijke start van het nieuwe schooljaar te garanderen, zouden nieuwe maatregelen voor 1 mei van het voorafgaande schooljaar zeker bekend moeten zijn in de scholen en bij voorkeur liefst voor de start van het laatste trimester. Ik heb deze problematiek reeds herhaaldelijk aangekaart, niet alleen bij u, maar ook bij uw voorganger, minister Van den Bosch.

Bovendien kan ik als gewezen schooldirecteur beklemtonen dat het belangrijk is een schooljaar ordentelijk te kunnen voorbereiden. De directies moeten tijdig op de hoogte zijn van alles wat decreetgeving, omzendbrieven en uitvoeringsbesluiten betreft. Omdat de minister hier steeds minder rekening mee houdt, wens ik de volgende vragen te stellen.

Mevrouw de minister, kunt u ons een overzicht bezorgen van de ontwerpen van decreet die u voor het reces nog wilt indienen bij het Vlaams Parlement ? In welke voorbereidingsfase bevinden deze ontwerpen zich vandaag ? Welke uitvoeringsbesluiten die gevolgen hebben voor het volgende school-

jaar wenst u nog te nemen ? Graag had ik daarvan een volledig overzicht en de bijbehorende timing gekregen.

Aan welke omzendbrieven mogen scholen zich nog verwachten voor de start van het nieuwe schooljaar, maar met repercussies voor het schooljaar 2002-2003 ? Kunt u in de gegeven omstandigheden de directies, leerkrachten, ouders en leerlingen verzekeren dat het komende schooljaar op een ordentelijke manier zal starten ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het antwoord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, hierna volgt de lijst van de decreten, besluiten en omzendbrieven die nog voor het einde van het schooljaar bij de scholen zullen toekomen. Ik wens er wel de nadruk op te leggen dat deze lijst de decreten, besluiten en uitvoeringsbesluiten voor alle niveaus opneemt, wat dus betekent dat niet elke school met de volledige lijst geconfronteerd wordt. De lijst bevat trouwens nogal wat dubbels.

Ik wil er u ook op wijzen dat ik momenteel bezig ben met een ronde van Vlaanderen voor de school-directies. Daarbij beantwoord ik alle vragen en geef ik een stand van zaken met betrekking tot de diverse decreten en uitvoeringsbesluiten. In die ronde van Vlaanderen proberen we ook reeds informatie te geven over de uren die de directies kunnen verwachten. De informatie die via de ronde van Vlaanderen wordt verstrekt, is uiteraard wel onderhevig aan definitieve goedkeuring.

Ook via School-direct hebben de directies trouwens al heel wat informatie ontvangen. Het is uiteraard mijn betrachting alle betrokken partijen ten volle te informeren voor eind juni 2002 zodat het nieuwe schooljaar optimaal kan starten.

Hier volgt het eerder aangekondigde overzicht.

Vanderpoorten

1. Decreten :

- decreet gelijke onderwijskansen I : het decreet werd op 18 april 2002 voor de eerste maal voorgelegd aan de commissie voor Onderwijs van het Vlaams Parlement
- onderwijsdecreet XIV : voorgelegd ter advies aan SERV en VLOR. De onderhandelingen met de vakbonden vangen aan op 30 april 2002. De onderhandelingen zullen zijn afgesloten op 22 mei 2002 en het decreet zal voor verdere procedure opnieuw worden voorgelegd aan de Vlaamse regering op 24 mei 2002. De bespreking in de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) is momenteel volop aan de gang
- structuurdecreet Hoger onderwijs in Vlaanderen

2. Besluiten

2.1. Basisonderwijs

- Besluit geïntegreerd ondersteuningsaanbod basisonderwijs (decreet gelijke onderwijskansen I)
- Besluit Commissie leerlingenrechten (decreet gelijke onderwijskansen I)
- Besluit tijdelijk project buitengewoon onderwijs (decreet gelijke onderwijskansen I)
- Besluit PC/KD (onderwijsdecreet XIV)
- Besluit afwezigheden in het Basisonderwijs (decreet basisonderwijs)
- Besluit indeling en vaststelling van de ambten in het buitengewoon onderwijs (uitvoering CAO VI in verband met het buitengewoon onderwijs – creatie van nieuwe ambten in het buitengewoon secundair onderwijs)
- Besluit bekwaamheidsbewijzen voor de ambten in het buitengewoon onderwijs
- Besluit indeling en de vaststelling van de ambten in het gewoon onderwijs (onder meer met betrekking tot de invoering van het ambt van leermeester cultuurbeschouwing en kinderverzorgster)

- Besluit bekwaamheidsbewijzen voor de ambten in het gewoon basisonderwijs
- Besluit prestatieregeling in het basisonderwijs (uitvoering CAO VI)
- Besluit betaling van de bijwedden (onder meer in Brussel – CAO VI)
- Besluit nieuwe regelgeving in verband met de loopbaanonderbreking (afschaffing van de vervangingsplicht)
- Besluit regeling in verband met moederschapsbescherming (CAO VI)
- Besluit invoering van ICT-coördinatoren in het basisonderwijs (onderwijsdecreet XIV)
- Besluit regeling in verband met de terbeschikkingstelling, reffectatie en wedertewerkstelling voor het paramedisch personeel van het buitengewoon onderwijs (CAO VI – werkgroep BUO)

Alle uitvoeringsbesluiten treden in werking op 1 september 2002.

2.2. Secundair Onderwijs

- Besluit van de Vlaamse regering betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs : onderhandeld met vakbonden en inrichtende machten, eerlang voor tweede principiële goedkeuring naar Vlaamse regering
- Besluit van de Vlaamse regering op het huisonderwijs : goedkeuringsprocedure ontwerp afhankelijk van onderwijsdecreet XIV
- Besluit van de Vlaamse regering op de keuze respectievelijk de vrijstelling voor de levensbeschouwelijke cursus in het officieel onderwijs : goedkeuringsprocedure ontwerp afhankelijk van onderwijsdecreet XIV
- Besluit van de Vlaamse regering betreffende de organisatie van het buitengewoon secundair onderwijs van opleidingsvorm drie : voorgelegd aan onderwijskabinet
- Besluit van de Vlaamse regering tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 juni 1978 op de organisatie van het buitengewoon onderwijs : voorgelegd aan inspectie financiën

Vanderpoorten

- Besluit van de Vlaamse regering op het aanwendingspercentage voor de internaten van het buitengewoon secundair onderwijs van het gemeenschapsonderwijs : eerstdaags door de Vlaamse regering principieel goedgekeurd
- Ministerieel besluit betreffende de afwijkingen voor leerling-stagiairs op het verbod op nachtwerk en arbeid op zon- en feestdagen : besluit afhankelijk van de beslissingen die in de schoot van het federaal ministerie van tewerkstelling en arbeid nog genomen moeten worden
- Besluit van de Vlaamse regering betreffende een geïntegreerde ondersteuning in het kader van het gelijke onderwijskansenbeleid in het secundair onderwijs : goedkeuringsprocedure ontwerp afhankelijk van het decreet gelijke onderwijskansen I
- Besluit van de Vlaamse regering tot oprichting van lokale overleg platforms in het kader van het gelijke onderwijskansenbeleid . goedkeuringsprocedure ontwerp afhankelijk van het decreet gelijke onderwijskansen I
- Besluit van de Vlaamse regering betreffende de vastlegging van een ambt met volledige prestaties in het buitengewoon secundair onderwijs : moet nog naar inspectie van financiën
- Besluit van de Vlaamse regering tot vaststelling en indeling van de ambten in het buitengewoon onderwijs : moet nog naar inspectie van financiën
- Besluit van de Vlaamse regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 27 juni 1990 tot vaststelling van de leer- en opvoedende activiteiten in het buitengewoon kleuter-, lager en basisonderwijs en in de opleidingsvormen 1, 2 en 3 van het buitengewoon secundair onderwijs : moet nog naar inspectie van financiën
- Besluit van de Vlaamse regering betreffende de concordantie van de specialiteiten in opleidingsvorm 3 van het buitengewoon secundair onderwijs : moet nog naar inspectie van financiën
- Besluit van de Vlaamse regering betreffende de vakantieregeling van de personeelsleden in het gemeenschapsonderwijs : moet nog naar inspectie van financiën

- Besluit van de Vlaamse regering tot wijziging van het besluit van 14 juni 1989 betreffende de bekwaamheidsbewijzen, de bezoldigingsregeling en het prestatiestelsel in het secundair onderwijs : moet nog naar inspectie van financiën.

2.3. Hoger Onderwijs

- Loopbaanonderbreking : het is de bedoeling dit ontwerp van besluit zo snel mogelijk te finaliseren zodat ook de personeelsleden van de hogescholen kunnen genieten van de nieuwe maatregelen.
- Outplacement kine : het is de bedoeling dit ontwerp van besluit zo snel mogelijk te finaliseren.
- Concordantie en salarisschalen HZS : het is de bedoeling dit ontwerp van besluit zo snel mogelijk te finaliseren.
- Percentnormen : de hogescholen werden reeds geïnformeerd over de nieuwigheden die in het besluit worden ingevoerd.

2.4. Deeltijds Kunstonderwijs

- Maatregelen onderwijsdecreet XIV en het decreet gelijke onderwijskansen I.
- Combibanen
- Bekwaamheidsbewijzen
- Aanwendingspercentages

3. Omzendbrieven

3.1. Basisonderwijs

- MO geïntegreerd ondersteuningsaanbod basisonderwijs
- MO onderwijsbeleid voor migranten voor het buitengewoon onderwijs (tijdelijk project OVB BO)
- Globale MO gelijke onderwijskansen
- MO anderstaligen in scholen van het basisonderwijs in rand- en taalgrensgemeenten
- MO afwezigheden
- MO maatregelen buitengewoon basisonderwijs
- MO PC/KD

Vanderpoorten

- MO administratieve ondersteuning – besteding 800 miljoen
- MO commissie zorgvuldig bestuur
- MO indeling en vaststelling van de ambten in het buitengewoon onderwijs (uitvoering)
- CAO VI in verband met het buitengewoon onderwijs – creatie van nieuwe ambten in het buitengewoon secundair onderwijs
- MO bekwaamheidsbewijzen voor de ambten in het buitengewoon onderwijs
- MO indeling en de vaststelling van de ambten in het gewoon onderwijs (onder meer met betrekking tot de invoering van het ambt van leermeester cultuurbeschouwing en kinderverzorgster)
- MO bekwaamheidsbewijzen voor de ambten in het gewoon basisonderwijs
- MO prestatieregeling in het basisonderwijs (uitvoering CAO VI)
- MO betaling van de bijweden (onder meer in Brussel – CAO VI)
- MO nieuwe regelgeving in verband met de loopbaanonderbreking (afschaffing van de vervangingsplicht)
- MO regeling in verband met moederschapsbescherming (CAO IV)
- MO invoering van ICT-coördinatoren in het basisonderwijs (OD XIV)
- MO regeling in verband met de terbeschikkingstelling, reffectatie en wedertewerkstelling voor het paramedisch personeel van het buitengewoon onderwijs (CAO VI – werkgroep BUO)
- aanpassing van de omzendbrief SO 55 betreffende de vaststelling van het pakket uren-leerbaar in het voltijds secundair onderwijs : afhankelijk van de goedkeuring van onderwijsdecreet XIV – timing : juni 2002
- aanpassing van de omzendbrief SO 74 betreffende de organisatie van het schooljaar in het secundair onderwijs : afhankelijk van de reactie van het ministerie van tewerkstelling en arbeid – timing : juli 2002
- nieuwe omzendbrief betreffende het onderricht in de levensbeschouwelijke cursussen afhankelijk van de goedkeuring van onderwijsdecreet XIV – timing : juni 2002
- nieuwe omzendbrief betreffende de organisatie van het buitengewoon secundair onderwijs van opleidingsvorm drie : afhankelijk van de goedkeuring van het overeenkomstig besluit (2.4., 2.12. en 2.13.) – timing : mei 2002
- nieuwe omzendbrief betreffende de schikkingen voor het buitengewoon secundair onderwijs voor het schooljaar 2002-2003 : timing : mei 2002
- nieuwe omzendbrief betreffende de ICT-coördinatie : timing mei 2002
- aanpassing van de omzendbrieven van 18 mei 2002 betreffende het ondersteunend personeel in het secundair onderwijs : timing mei 2002
- nieuwe omzendbrief betreffende de vakantieregeling in het gemeenschapsonderwijs : timing mei 2002
- nieuwe omzendbrief over de actualisering van de bekwaamheidsbewijzen in het secundair onderwijs.

Alle omzendbrieven zullen tijdens de tweede helft van juni 2002 aan de scholen worden bezorgd.

3.2. Secundair Onderwijs

- aanpassing van de omzendbrief SO 64 betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs : afhankelijk van de goedkeuring van het overeenkomstig besluit (2.1.) – timing : mei 2002

3.3. Hoger Onderwijs

TBS 58+ : de hogescholen zullen worden geïnformeerd over de nieuwigheden met betrekking tot de uitstapmogelijkheden die in het besluit worden ingevoerd.

3.4. Volwassenenonderwijs

- omzendbrief betreffende de organisatie van het volgend schooljaar. Die zal op details na dezelfde zijn als die van vorig jaar. Timing : in de loop van de maand mei.

Vanderpoorten

3.5. Deeltijds Kunstonderwijs

- Maatregelen onderwijsdecreet XIV en het decreet gelijke onderwijskansen I.
- Combibanen
- Bekwaamheidsbewijzen
- Aanwendingspercentages

3.6. Niveau-overschrijdend

De publicatie van de omzendbrief betreffende het opnieuw in betaling stellen bij de aanvang van het schooljaar 2002-2003 van wedden en voorschotten op weddetoelagen voor de tijdelijke personeelsleden aangesteld voor lange duur, wordt voorzien voor begin juni 2002.

Deze omzendbrief geldt voor de personeelsleden van de internaten van het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs en het volwassenenonderwijs.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mevrouw de minister, het zou interessant zijn om te weten welke ontwerpen van decreet nog voor het zomerreces in de commissie kunnen worden behandeld.

Minister Marleen Vanderpoorten : Het ontwerp van decreet gelijke onderwijskansen ligt momenteel in uw handen. Hoe sneller dat hier wordt behandeld, hoe sneller de besluiten kunnen vertrekken. Dan is er nog het ontwerp van decreet onderwijs XIV, dat is nog in onderhandeling. Daarnaast is er nog het ontwerp van structuurdecreet waarvan de opeenvolgende procedures zullen worden opgestart. Dat heeft niet als ingangsdatum 1 oktober 2002, maar 1 januari 2003. Daardoor hebben we meer speling.

De heer Jos De Meyer : Is het de bedoeling om het ontwerp van decreet onderwijs XIV nog voor het reces te behandelen ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Inderdaad. (*Opmerkingen van de heer Luc Martens*)

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Ik wil even de puntjes op de i zetten. Ik hoor de heer Martens zeggen dat hij

de pers dan niet begrijpt. Het is niet omdat we bij het gelijkheidsdecreet-I een hoorzitting vragen, dat we de zaken willen vertragen. Dat is niet de strategie van onze fractie. In de pers werden vragen gesteld over de implementatie. Daarom vragen we een hoorzitting.

We willen wel duidelijkheid omtrent de overgangsmaatregelen. De minister heeft beloofd die te scheppen. We hebben dus zeker niet de bedoeling de boel te vertragen.

De heer Luc Martens : U bent handig in evenwichtsoefeningen.

De heer Ludo Sannen : Ik heb geen enkele verklaring afgelegd tegenover de pers.

De heer Luc Martens : Mijnheer Sannen, ik lees ook de krant. Ik heb begrepen dat u de uitvoeringsbesluiten wilt zien.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik heb daar geen problemen mee.

De heer Luc Martens : Des te beter.

Minister Marleen Vanderpoorten : Voor het gelijkheidsdecreet moeten een aantal berekeningen gebeuren op basis van indicatoren, uitgewerkt in besluiten. Mijn enige bezorgdheid – en de commissie deelt die – is dat de stemming over het ontwerp van decreet tijdig kan worden afgerond.

De heer Luc Martens : Zal het ontwerp van structuurdecreet als één geheel nog aan het parlement worden overgemaakt voor het zomerreces ?

Minister Marleen Vanderpoorten : In de loop van de maand mei wordt dat door de regering behandeld. Ik vrees dat het pas begin oktober aan het parlement zal worden overgemaakt.

De heer Luc Martens : Gaat het over één ontwerp van structuurdecreet ? Er wordt verteld dat het er vier zouden zijn.

Minister Marleen Vanderpoorten : Het is een ontwerp van decreet dat de basis legt voor de hele hervorming van het hoger onderwijs. De drie andere decreten gaan over de lerarenopleiding, het credietstelsel en de studietoelage.

De heer Luc Martens : Het verheugt me dat u dit duidelijk maakt. Er doen andere geruchten de ronde. Er zou een associatiedecreet Antwerpen komen, een associatiedecreet Gent en nog een fusiedecreet Antwerpen. U ontkent dat dus ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Er is in Antwerpen natuurlijk een en ander gaande inzake de fusie. Dat is echter niet opgenomen in het ontwerp van structuurdecreet.

De heer Luc Martens : Er wordt veel geroddeld in de politiek. Een van de geruchten was dat men zou proberen te komen tot vier decreten. Dat is dus niet juist ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Niet volgens de laatste stand van zaken.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik maak me nog steeds zorgen over een ordentelijke start. Dat zult u wel begrijpen.

We moeten er altijd rekening mee houden dat een ontwerp van decreet nog kan worden gewijzigd bij de bespreking in het parlement. Ik zou niet graag het beeld creëren dat het parlement alleen maar dient om te beamen wat ons wordt voorgelegd.

Ik heb me een tijd geleden geërgerd aan de uitspraken van de heer De Gucht over onderwijsdecreet XIV in een krant. 'Men moest in Berlare toch weten wat er in onderwijsdecreet XIV staat en wat er beslist is.' Ik vind dat geen goede aanpak. Een ontwerp van decreet dat hier nog moet worden ingediend, krijgt pas kracht van wet op het moment dat het is goedgekeurd. Dus niet zes of zeven maanden ervoor. Vandaar dat ik onderwijsdecreet XIV reeds het Berlaredecreet noem. Dit getuigt niet van goed bestuur.

Minister Marleen Vanderpoorten : Het onderwijsdecreet XIV is een decretale verankering van CAO VI.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Julien Libreht tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het evaluatiebeleid van het departement Onderwijs in het algemeen en de geplande peilingproeven in het bijzonder

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Libreht tot mevrouw Vanderpoorten,

Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het evaluatiebeleid van het departement Onderwijs in het algemeen en de geplande peilingproeven in het bijzonder.

De heer Libreht heeft het woord.

De heer Julien Libreht : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, deze interpellatie bestaat uit twee delen : een specifieke vraag gebaseerd op de actualiteit en een actualisatie van de beloftes uit de beleidsbrief.

Het uitgangspunt is de recent aangekondigde peilingproef die eind mei bij zowat 6.000 scholieren van het 6de leerjaar in 200 Vlaamse scholen zal worden gehouden. Met deze proeven wil de overheid nagaan of de zesdeklassers de eindtermen voor de vakken begrijpend lezen en wiskunde beheersen. De geplande peilingproeven dienen om de haalbaarheid en de implementatie van de eindtermen na te gaan. Dit extra examen wordt in de praktijk heftig gecontesteerd. Er wordt aangevoerd dat de realisatie van de eindtermen te snel wordt geëvalueerd. Er wordt betwist dat leerlingen in mei al worden getest over een kennis die ze pas eind juni moeten bezitten. In onze goeie ouwe tijd gold de stelregel dat de leerprogramma's midden mei moesten zijn afgewerkt, en dat de rest van de tijd diende om, na een gedeeltelijke evaluatie, de leerstof volledig onder de knie te krijgen. Ik vond dat niet zo'n slecht principe.

Er wordt aangevoerd dat peilingen altijd slechts een momentopname zijn en vaak moeilijk naar een groep kunnen worden geëxtrapoleerd. Er wordt een veeleer passieve medewerking aan dit opzet aangekondigd. Er wordt ook gezegd dat destijds om een gefaseerde invoering van de eindtermen is gevraagd, wat toen werd geweigerd. Nochtans had dat heel wat kunnen oplossen.

We hebben in het verleden altijd sterk aangedrongen op een snelle en accurate evaluatie met het oog op de implementatie van de onderwijsinnovaties. We blijven daarbij, en we blijven vooral bij onze opvattingen en standpunten met betrekking tot evaluatie, zowel individueel als klassikaal. Een evaluatie mag immers geen momentopname zijn. In een evaluatie moet rekening worden gehouden met kennis, vaardigheden en attitudes. Evaluatie moet een diagnostische en remediërende dimensie hebben. Ze moet steeds gepaard gaan met motiveerende en richtinggevende hulp. Ze moet steeds gekoppeld kunnen worden aan eerdere resultaten en moet tevens valabele ingrediënten bieden voor volgende peilingen.

Librecht

Evaluatie is in onze ogen dus steeds een proces, en geen eenmalig gegeven. Bij een evaluatie moet rekening worden gehouden met de positieve en negatieve procesvariabelen die inherent zijn aan scholen en schoolmiddelen. Evaluatie mag nooit een oorzaak zijn van interne of externe beoordeling, naijver of competitiezucht. Bij een evaluatie moet zo veel mogelijk worden gestreefd naar een inclusieve zelfbevraging van de scholen, die moet toelaten op het niveau van de klas, de school en de schoolgemeenschap beleidsmatig bij te sturen. Ik heb hierover met veel plezier en aandacht de academische bestseller gelezen van professor Van Petegem. De heer Van Baelen stelde hierover onlangs een vraag, maar u hebt daar eigenlijk nogal vrijblijvend op geantwoord. Nochtans biedt deze zelfevaluatie vele en grote kansen.

Getoetst aan deze zienswijze vertoont de geplande peilingproef zowel raak- als spanningspunten. Met name over de verhouding tussen momentopname en groepsbeoordeling, de afwezigheid van eerdere resultaten, de onmogelijkheid om rekening te houden met procesvariabelen en de taakbelasting van de scholen tijdens een drukke en belangrijke periode van het schooljaar zijn inderdaad terechte opmerkingen gemaakt in de onderwijssector.

Mevrouw de minister, hoe wilt u een evaluerende momentopname verzoenen met een groepsbeoordeling? Welke maatregelen zult u nemen wanneer bepaalde scholen de eindtermen niet halen? Voorziet u in dit geval in aanpassingen aan de eindtermen? Voorziet u in bepaalde maatregelen – en daarmee bedoel ik geen sancties – tegenover de scholen in kwestie? Welke verwerking en rapportering – twee belangrijke zaken – zult u bij deze toepassen? Met welke mate van taakbelasting voor de scholen wordt hier rekening gehouden?

Aansluitend bij deze concrete vragen wil ik ook de algemene evaluerende intenties van het beleid bevragen. Er is immers sprake van een recent opgericht evaluerend steunpunt dat een meervoudige functie zou hebben. Het zou de loopbanen en de leerwinst van leerlingen nagaan, de gevolgen en de effectiviteit van beleidsmaatregelen en onderwijsinnovaties evalueren, een longitudinaal onderzoek uitvoeren naar schoolloopbanen en naar de overgang van school naar werk en de loopbaangegevens die het departement onderwijs in haar databanken verzamelt, actualiseren.

Dit is een mooi, verantwoord, functioneel en concreet plan. Ook in verband met deze algemene eva-

luerende beleidsoptie wil ik graag enkele vragen stellen. Hoe ver staat het met de oprichting en uitwerking van het steunpunt? Heeft het steunpunt totnogtoe enig onderzoek gedaan naar de effectiviteit van beleidsmaatregelen en onderwijsinnovaties? Zo ja, welke implementaties werden onderzocht en wat zijn de bevindingen daarvan? Welke onderzoeken en evaluaties zijn verder gepland en welke timing legt men zich hierbij op?

De voorzitter: Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten: Mijnheer de voorzitter, collega's, de heer Librecht stelt in zijn inleiding dat de aangekondigde peilingproef heftig wordt gecontesteerd en dat er veeleer een passieve medewerking zou zijn. De cijfers over de deelname tonen evenwel het tegendeel aan. Er is weliswaar enige commotie geweest toen dit in de pers werd aangekondigd, maar het werd dan ook verkeerdlijkaangekondigd als een bijkomend examen.

Alle aangeschreven scholen hebben gereageerd, en 87 percent van die reacties was positief. Met uitzondering van twee hebben alle scholen die niet konden deelnemen, een geldige reden opgegeven. Het ging bijvoorbeeld om een vooraf reeds geplande facultatieve verlofdag, een reeds geplande uitstap, een pedagogische vergadering, enzovoort.

De opvattingen over evaluatie die u hebt gegeven, geven een goed beeld van de diverse functies van evaluatie op klas- en schoolniveau. De doelstellingen en functies van de peilingen liggen echter volkomen op het macroniveau. Dat werd reeds van bij de aanvang in de omzendbrief en in de aankondiging aan de scholen duidelijk gemaakt. Ik geef wel toe dat er naar aanleiding van sommige persartikels misverstanden zijn gegroeid.

Sta me toe het volgende te citeren uit de brief aan de deelnemende scholen. 'Sinds in 1997 de eindtermen door het parlement werden goedgekeurd, wordt het stilaan tijd te weten te komen hoe deze eindtermen in de praktijk gerealiseerd worden. Want daar dient deze peiling voor, te weten komen in hoeverre de eindtermen wiskunde en begrijpend lezen over heel Vlaanderen gehaald worden. Daarbij willen ikzelf en de onderwijsoverheid vooral nagaan of de toen goedgekeurde eindtermen gehaald worden, of ze voldoen en wat er in de toekomst eventueel moet veranderen. Wij willen dit zeker niet school per school bekijken. De resultaten van individuele leerlingen en scholen blijven gegarandeerd anoniem. De bekomen conclusies en resulta-

Vanderpoorten

ten zullen meer in het algemeen worden besproken en geplaatst binnen het totale Vlaams basisonderwijs.'

Als concreet antwoord op uw eerste reeks vragen, kan ik u het volgende meedelen. Zoals uit de omzendbrief en uit de aankondiging aan de scholen blijkt, is een peiling wel degelijk een momentopname bij een representatieve steekproef van scholen. Scholen worden in een dergelijk onderzoek niet met elkaar vergeleken. Deze peiling dient op geen enkel ogenblik om scholen over deze momentopname te beoordelen en – zoals de vraagsteller suggereert – ze hieromtrent te sanctioneren. De peilingsproef is niet geconstrueerd en de afnamen ook niet zo georganiseerd dat individuele scholen of individuele leerlingen afzonderlijk worden afgerekend op het behalen van de eindtermen.

De resultaten worden beoordeeld op het niveau van het Vlaams basisonderwijs en ze moeten de overheid en de bevolking iets zeggen over het behalen van deze eindtermen in het algemeen. De anonimiteit van scholen en leerlingen is gewaarborgd en er zullen op geen enkel ogenblik sancties voor wie dan ook worden genomen. De resultaten kunnen effectief aanleiding geven tot bepaalde vaststellingen die later zullen worden gebruikt bij een evaluatie en een mogelijke herziening van de eindtermen. De verwerking van de resultaten gebeurt door het wetenschappelijk onderzoeksteam. De resultaten op het niveau van het Vlaams onderwijs zullen via artikels en een rapport openbaar gemaakt worden.

De afnamen gebeuren op één woensdagvoormiddag, namelijk op 22 mei. De eigen leerkracht van de zesde klas en een aan de school vreemde toetsassistent zorgen voor de afnamen. Voor alle duidelijkheid wens ik wel te beklemtonen dat het hier niet gaat om een eindevaluatie van de eindtermen. Het gaat hier om een nulmeting die in het zesde leerjaar wordt uitgevoerd en die het mogelijk moet maken om de eindtermen in de toekomst te evalueren. Dit is iets totaal anders dan een examen waaraan leerlingen onderworpen zouden worden.

Wat de vragen over het steunpunt betreft, kan ik u het volgende antwoorden. Tussen de betrokken universiteiten en de overheid werd een beheersovereenkomst afgesloten voor de periode 1 oktober 2001 tot 31 december 2006. De centrale doelstelling van het steunpunt is de constructie van geaggregeerde gegevens die het mogelijk maken de loopbanen van jongeren te volgen van het begin

van het basisonderwijs tot de intrede op de arbeidsmarkt. Naast het uitvoeren van analyses op bestaande gegevensbestanden, zet het steunpunt in een eerste fase gespecialiseerde onderzoeken op met betrekking tot de beide uitersten van het pad dat leidt van school naar werk : in de basisschool en bij de overgang van school naar werk. Dit geheel staat onder toezicht van een stuurgroep die bestaat uit vertegenwoordigers van mijn kabinet en van de administraties Onderwijs, Werkgelegenheid, Planning en Statistiek, Wetenschappen en Innovatie.

De doelstellingen van het longitudinaal onderzoek in het basisonderwijs zijn het beschrijven van de verschillen in schoolloopbanen en ontwikkeling van leerlingen vanaf het kleuteronderwijs tot het einde van het lager onderwijs ; het verklaren van individuele verschillen in schoolloopbanen ; het nagaan van de onderscheiden invloed van enerzijds gezinskenmerken en anderzijds school- en klaskenmerken ; het verrichten van onderzoek naar de effecten van het gevoerde onderwijs- en schoolbeleid op de schoolloopbanen van leerlingen in het algemeen en van doelgroepleerlingen in het bijzonder, alsook het formuleren van voorstellen voor een toekomstig beleid.

In een eerste fase – dit is tot 2006 – richt het longitudinaal onderzoek zich op de loopbanen van leerlingen vanaf de derde kleuterklas tot en met het einde van het derde leerjaar. De overgang van kleuter- naar lager onderwijs staat in de aandacht. Wat de evaluatie van het beleid betreft, wordt in deze eerste fase gefocust op de realisatie van de ontwikkelingsdoelen en op de effecten van het beleid inzake gelijke onderwijskansen. Ik wil er wel uitdrukkelijk de aandacht op vestigen dat het longitudinaal onderzoek basisonderwijs moet worden ingepast in een ruimere aandacht voor schoolloopbanen van kinderen en jongeren tot het einde van het hoger onderwijs.

Op dit ogenblik wordt het onderzoek naar de overgang van onderwijs naar de arbeidsmarkt uitgevoerd in het kader van het 'Programma Beleidsgericht Onderzoek : Van school naar werk – implementatie van een permanent en longitudinaal waarnemingsinstrumentarium' door de onderzoeksgroep Sonar in het kader van een samenwerkingsverband tussen de KU Leuven, de Universiteit Antwerpen, de RUG en de VUB. Tegen het begin van 2003 wordt het onderzoeksprogramma van Sonar geïntegreerd in de werkzaamheden en de structuur van het steunpunt. In dit schooljaar wordt die integratie reeds door het steunpunt voorbereid.

Vanderpoorten

Momenteel is men volop bezig met de voorbereiding van de eerste gegevensverzameling in de basisscholen, met name in de derde kleuterklas, in de periode september tot december 2002. Zowel leerlingen, ouders, leerkrachten als directies zullen worden bevraagd. Er werd daartoe een steekproef getrokken van basisscholen die reeds gecontacteerd werden met het oog op deelname. Het onderzoeksdesign en de meetinstrumenten worden op punt gesteld. Hierover werden de betrokkenen op verschillende niveaus reeds door de onderzoekers geïnformeerd en geconsulteerd. Van onderzoeksresultaten kan op dit ogenblik uiteraard nog geen sprake zijn.

Het behoort expliciet tot de opdrachten van het steunpunt om bijdragen te leveren voor een evaluatie van het beleid inzake gelijke onderwijskansen. Met deze opdracht wordt rekening gehouden bij het trekken van de steekproef en de keuze van de instrumenten voor het meten van relevante indicatoren. Het moet duidelijk zijn dat het steunpunt niet wordt ingeschakeld voor evaluaties of loopbaanbegeleiding van de individuele leerlingen. Het opzet van het steunpunt is de ontwikkeling van gegevens over het Vlaamse onderwijs en het aanreiken van verklaringen voor de verschillen in loopbanen die worden vastgesteld.

De voorzitter : De heer Librecht heeft het woord.

De heer Julien Librecht : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitvoerig en gedetailleerd antwoord. Vooral uw positieve bevindingen in verband met het eerste deel van uw bevraging verheugen mij.

Ik heb me voor deze interpellatie gesteund op persartikelen van eind maart. Ik moet wel toegeven dat wij omwille van onze eenzame afzondering vaak bijzonder weinig zicht hebben op verdere evaluaties, iets wat bepaalde misverstanden mischien kan verklaren.

Omdat we het tweede deel van de vraag sterk wensen te accentueren, kondig ik bij deze een met redenen omklede motie aan.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Librecht werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de bevordering van de samenwerking tussen basisscholen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de bevordering van de samenwerking tussen basisscholen.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, mijn vraag heeft betrekking op School-direct en de ontkrachting van het bericht van 13 februari door een bericht van 27 maart.

In de e-mail van School-direct van 13 februari laat de minister het volgende aankondigen : 'Verdien uw samenwerking. Minister Vanderpoorten wil de samenwerking tussen basisscholen bevorderen. In de regelgeving over de hertekening van het onderwijslandschap moeten de mogelijkheden daarvoor omschreven staan. Om de regelgeving op de realiteit te kunnen enten, wil de minister volgend schooljaar tien experimenten van samenwerking van nabij volgen. Die tien samenwerkingsprojecten krijgen een financiële stimulans. Normaal keurt de regering begin maart de experimentele fase goed. Wie in aanmerking wil komen voor een ondersteunend experiment, begint best nu al te plannen, want begin april moeten de voorstellen binnen zijn. De regering wil ruim voor het einde van het schooljaar de projecten selecteren'.

Op verschillende plaatsen in Vlaanderen zetten de directies zich aan het werk, tot zij plotseling op 27 maart opnieuw via School-direct de volgende e-mail te lezen krijgen. 'In de extra editie van 13 februari stelde de minister een financiële stimulans in het vooruitzicht voor tien projecten die de samenwerking tussen basisscholen bevorderen. De redactie heeft nu van het kabinet officieel bericht gekregen dat deze ondersteuning om technische redenen niet kan doorgaan zoals gepland'.

Martens

Dit betekent dus dat de scholen en directies die op deze boeiende uitdaging waren ingegaan en reeds heel wat inspanningen hadden geleverd, plotseling voor aap worden gezet omdat alles afgeblazen wordt.

In dit verband had ik u de volgende concrete vragen willen stellen. Welke samenwerking had u initieel voor ogen ? Wat was de verwachte relevantie in het licht van de hertekening van het onderwijslandschap ? Welke zijn de zogenaamde technische redenen waarom een en ander niet doorgaat zoals gepland ? Zullen op samenwerking gerichte projecten voorsnog op een andere manier doorgaan ? Wat was het budget waarin voorzien werd ? Welke bestemming krijgen die gereserveerde middelen nu ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Het was inderdaad de bedoeling om in Onderwijsdecreet XIV een aantal artikelen op te nemen die het mogelijk moesten maken op 1 september 2002 een tiental experimenten op te starten om samenwerkingsverbanden tussen scholen van het gewoon basisonderwijs te stimuleren.

De samenwerkende scholen die in aanmerking wensten te komen voor het project en die op ten minste drie van de hierna volgende vlakken samenwerken, zouden zich kandidaat kunnen stellen : een gezamenlijk schoolsecretariaat organiseren ; op minstens één vlak onderwijzend personeel samen inzetten, bijvoorbeeld een taakleerkracht die schooldoorbrekend werkt, vervangingen bij nascholingen of ziekte, enzovoort ; op minstens één vlak de infrastructuur samen benutten, bijvoorbeeld de computerklas openstellen voor een andere school, het zwembad of de sportzaal laten gebruiken door een andere school, enzovoort ; en op minstens één vlak permanent voor één of meerdere leerlingengroepen van de verschillende scholen samen activiteiten organiseren, bijvoorbeeld één speelleerklas voor de leerlingen van verschillende scholen. De samenwerking moest dus zowel op materiële als op inhoudelijke aspecten betrekking hebben.

Het opzet was de geselecteerde scholen van nabij op te volgen en te ondersteunen om op die manier te kunnen uittesten welke vormen en gradaties van samenwerking er haalbaar zijn en om te kunnen onderzoeken of netoverschrijdende samenwerking

mogelijk is, alsook om na te gaan welke factoren samenwerking vergemakkelijken of bemoeilijken. Bedoeling was om rekening te houden met de 'good practice' van deze pilootprojecten bij de hertekening van het onderwijslandschap.

Na de eerste gesprekken over de hertekening van het onderwijslandschap bleek al vlug dat niet iedereen het eens was over de aard van de mogelijke samenwerkingsverbanden. Om die gesprekken niet meteen te hypothekeren werd besloten het onderwerp eerst verder uit te praten met alle betrokkenen en de bestaande samenwerkingsprojecten van naderbij te bekijken. Met bestaande samenwerkingsprojecten bedoel ik de samenwerkingsprojecten of -manieren die in de loop van de voorbije jaren op tal van plaatsen spontaan gegroeid zijn. Door over die pilootprojecten te praten, werden we in kennis gesteld van tal van andere projecten.

In mijn discussietekst over de hertekening van het onderwijslandschap die ik op vrijdag 19 april laatstleden bezorgd heb aan de koepels, vakbonden en directiecomités, heb ik duidelijk te kennen gegeven dat ik nog steeds heel veel belang hecht aan de mogelijkheden die samenwerkingsovereenkomsten kunnen bieden.

Alhoewel het experiment niet doorgaat, blijf ik toch geloven in de mogelijkheden die samenwerkingsovereenkomsten tussen scholen kunnen bieden. Scholen die via het sluiten van samenwerkingsovereenkomsten hun middelen, infrastructuur, enzovoort samenleggen, kunnen hieruit alleen voordelen halen. Eén van de mogelijkheden om schaalvergroting te realiseren bestaat er mijns inziens immers in om via het geven van incentives samenwerking te stimuleren.

Uit de verdere besprekingen en het overleg dat ik nog zal organiseren, zullen de mogelijkheden die samenwerkingsovereenkomsten kunnen bieden zeer zeker ter sprake komen.

Aan de geselecteerde samenwerkingsverbanden zou er een subsidie-enveloppe toegekend zijn waarvan de grootte afhankelijk zou geweest zijn van de intensiteit van de samenwerking. Het budget waarin initieel voor dit experiment was voorzien, bedroeg 249.000 euro.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, er bestaat een gezegde dat als volgt luidt : 'Bezint eer ge begint'. Eerst kondigt u experimenten aan en nadien stelt u vast dat er eigenlijk al heel veel goeds

Martens

gebeurt op het terrein. Het zou getuigen van een goede praktijk indien u eerst het goede had gezien om vervolgens na te gaan hoe u van daaruit kunt vertrekken.

In uw antwoord bevestigt u wat ik reeds vaak op andere plaatsen heb gezegd, namelijk dat deze regering aan een zekere vorm van dyspraxie lijdt. Daarmee bedoel ik dat zij bij wijze van spreken niet weet in welke volgorde zij het onderlijfje en het hemd moet aantrekken. Het gevolg is een bijzonder groot en niet te onderschatten wantrouwen bij de directies.

Het is altijd gemakkelijk om in uw gezicht vriendelijk te zijn. De scholen zijn mistevreden. Ze worden uitgedaagd om een project te maken omdat ze geld hebben geroken. Dat is een slechte praktijk.

Mevrouw de minister, ook in deze vraag ik u te kijken naar het goede dat in de praktijk al bestaat. Probeer dat te bevestigen. U kunt daar de middelen aan toewijzen. Op die manier zal de waardering veel groter zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de dienstverlening door de Vlaamse overheid wat onderwijs betreft, naar aanleiding van het jaarverslag van de Vlaamse Ombudsdienst van 27 maart 2002

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de dienstverlening door de Vlaamse overheid wat onderwijs betreft, naar aanleiding van het jaarverslag van de Vlaamse Ombudsdienst van 27 maart 2002.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, de Ombudsdienst is opgezet om er iets uit te leren. Elk jaar resulteert dat in een jaarverslag. Uit het jaarverslag 2001 blijkt dat het departement Onderwijs goed werk levert. Op ongeveer 100 aanbevelingen hebben er amper twee betrekking op onder-

wijs. Die pluim moeten we op de hoed van het departement steken.

Toch wil ik over twee aanbevelingen, namelijk nummer 28 en 29, vragen stellen. Die waren in het jaarverslag 2000 ook al geformuleerd. Een jaar later is er nog geen oplossing en blijft dit een uitdaging. De eerste aanbeveling dringt aan op een goede samenwerking tussen het departement Onderwijs en het ministerie van Financiën op het vlak van de gegevensuitwisseling bij een aanvraag voor een studietoelage. In 2000 stond in het jaarverslag ook al dat op die manier de dossiers vlotter zouden kunnen worden behandeld. Welke stappen hebt u, mevrouw de minister, ondernomen sinds 2000 ? U hebt blijkbaar een brief geschreven naar de minister van Financiën. Welk antwoord hebt u daarop ontvangen ? Hoe zal de samenwerking verbeteren ? Of is die al verbeterd, maar is ze nog onvoldoende zichtbaar ?

Aanbeveling 29 dringt aan op een gegevenskoppeling van studietoelagedossiers van kinderen uit één gezin. Op die manier vermindert de administratieve rompslomp. Mensen die een beroep doen op een studietoelage staan doorgaans maatschappelijk minder sterk. Een aanvraag invullen voor een studietoelage is dan ook een hele uitdaging. In het jaarverslag van 2000 is dezelfde aanbeveling ook opgenomen. Gegevenskoppeling kan ook een laat-tijdige afhandeling en fouten vermijden. Ook hier is mijn vraag wat er op dit vlak al is gebeurd. Welke mogelijkheden van elektronische gegevenskoppeling zullen worden geïmplementeerd om aan de aanbeveling te beantwoorden ?

Tot slot wordt er gevraagd naar een correcte interpretatie van het begrip 'deel uitmaken van het gezin'. Dat begrip staat in de wetgeving inzake studietoelagen voor het hoger onderwijs. Dat is onder meer belangrijk voor een aantal oudere dossiers. Klopt de vaststelling van de Ombudsdienst ? De onduidelijkheid zorgt ervoor dat een aantal discussies blijven bestaan. Het is dan ook belangrijk tot een eenduidig begrip te komen.

De voorzitter : Ik heb in het verleden ook een brief aan de minister gestuurd om duidelijkheid te vragen over dat begrip. Ik herinner me het antwoord echter niet meer. Ik ben dan ook benieuwd.

Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, uit het jaarverslag van de Vlaamse Ombudsdienst blijkt dat er weinig op te merken valt over de dienstverlening van de

Vanderpoorten

Vlaamse overheid op het vlak van onderwijs. De meeste vragen gaan over de studietoelagen. Dat is te verwachten omdat dit een dienstverlening is aan ongeveer 180.000 burgers.

Wat uw vraag inzake de aanbeveling over de samenwerking met het ministerie van Financiën betreft, wil ik even verduidelijken dat er zich over het algemeen geen problemen stellen om beschikking te krijgen over de financiële gegevens die nodig zijn om een dossier te kunnen afhandelen. Het grootste deel van de aanvragers van studietoelagen zijn belastingplichtigen die over een aanslagbiljet beschikken van het in aanmerking te nemen belastingjaar. Mocht de aanvrager dit niet meer in zijn bezit hebben, dan kan de afdeling Studietoelagen dit opvragen bij Financiën. Hier loopt de samenwerking erg vlot.

De problemen doen zich voor bij personen waarvan het inkomen beneden het belastbaar inkomen ligt. Deze krijgen geen aanslagbiljet toegezonden. De afdeling Studietoelagen moet zich dan voor verdere informatie wenden tot het taxatiekantoor waarvan de betrokkene afhangt. Gezien het vele werk dat deze kantoren reeds hebben, wordt de gevraagde informatie vaak te laat bezorgd. Om hiervoor een oplossing te vinden heb ik op 14 mei 2001 een schrijven aan minister Reynders gericht met de vraag bij de taxatiekantoren aan te dringen toch snel de informatie ter beschikking te stellen van de afdeling Studietoelagen of ze aan de aanvrager zelf af te leveren.

Ik kreeg hierop geen formeel antwoord van de minister. We stellen evenwel vast dat een aantal taxatiekantoren vlotter de gevraagde informatie afleveren. Gezien dit geen volledige oplossing is voor de problematiek en gezien het gaat over een groep van mensen die de studietoelagen erg nodig heeft, worden deze dossiers voorlopig afgehandeld op basis van de inkomstenattesten die de betrokkene zelf ter beschikking heeft.

Voor het volgende school- en academiejaar vraagt de afdeling Studietoelagen bij het ministerie van Financiën de informatie inzake belastbaarheid op van alle personen die dit jaar een aanvraag deden, dit zowel voor het secundair als voor het hoger onderwijs. Dit maakt mogelijk dat reeds van bij de start van het volgende school – en academiejaar, de afhandeling op basis van de inkomstenattesten kan gebeuren. Op die manier lopen ook deze dossiers geen vertraging op.

Zoals reeds gezegd verloopt de samenwerking met het ministerie van Financiën vrij behoorlijk. Er zijn rechtstreekse contacten tussen de afdeling Studietoelagen en het ministerie van Financiën. In functie van het lopende e-government project in de afdeling Studietoelagen, wordt bekeken of beschikbaarheid, en in een verder stadium verwerking van gegevens via elektronische weg mogelijk is. In het kader van de werkzaamheden van de taskforce Studietoelagen wordt met het ministerie van Financiën overleg gepleegd om na te gaan hoe de wetgeving evolueert en hoe de eigen wetgeving hierop dient in te spelen. Hierbij wordt tevens gestreefd naar vereenvoudiging en transparantie van de wetgeving. Eerstdaags treedt bij de afdeling Studietoelagen een jurist in dienst die onder meer zal worden belast met het opvolgen van de fiscale wetgeving.

De tweede aanbeveling betreft de gegevenskoppeling van studietoelagedossiers van kinderen uit één gezin. Volgend schooljaar wordt gestart met gezinsdossiers voor de aanvragen van het secundair onderwijs. Het aanvraagformulier werd volledig herwerkt. Het dossier wordt opgebouwd op basis van de gezinsgegevens. Voor ieder kind wordt in een individuele fiche voorzien. De aanvrager moet slechts eenmaal de benodigde documenten bijvoegen.

In het hoger onderwijs verloopt de aanvraag en de uitbetaling van de studietoelage via de student zelf. Aanvragen komen derhalve vaak niet op hetzelfde ogenblik toe, wat wel het geval is voor de aanvragen in het secundair onderwijs. Dit betekent dat verder onderzoek inzake hoger onderwijs aangewezen is, gelet op de fundamentele aanpassingen die nodig zijn aan het informaticaprogramma. Het is de bedoeling om tegen het school- en academiejaar 2003-2004 voor beide niveaus gezinsaanvragen in te voeren.

Wat de vraag naar de correcte interpretatie van het begrip 'deel uitmaken van het gezin' betreft, kan ik u meedelen dat de wijze waarop wordt bepaald of iemand deel uitmaakt van het gezin en algemeen de vaststelling van de burgerlijke staat, steeds wordt nagegaan op basis van de gegevens van het Rijksregister. Dit gebeurt bijvoorbeeld ook in het geval van buitenlanders die met hun gezin twee jaar in België moeten verblijven, inzake de erkenning als politiek vluchteling of in geval van feitelijke scheiding die minstens een jaar moet zijn doorgevoerd. Het Rijksregister is daartoe ook het wettelijk instrument. Op deze vigerende wetgeving is steeds een beroep gedaan voor het vaststellen van de termijn dat iemand deel uitmaakt van het gezin.

Vanderpoorten

In het dossier waarnaar u verwijst, was de aanvrager niet officieel gedomicilieerd bij de andere natuurlijke persoon dan de ouders op wiens inkomen deze kandidaat de toelage wenste te laten berekenen. Dit werd vastgesteld op basis van het Rijksregister. Derhalve kon dit dossier niet met een gunstig gevolg worden afgesloten.

In het uitvoeringsbesluit van 31 augustus 2001 betreffende de studietoelagen voor het hoger onderwijs is de formulering als volgt : ‘al minstens vijf jaar ten laste zijn en deel uitmaken van het gezin van een andere natuurlijke persoon, of personen, dan de ouders of één van de ouders, en als dusdanig erkend zijn door het ziekenfonds of het kinderbijslagfonds of door de administratie van Financiën. De termijn van vijf jaar wordt bewezen door de inschrijving in het Rijksregister of door een gelijkwaardig attest af te leveren door het gemeentebestuur.’

Zowel de omschrijving van het deel uitmaken van het gezin als de wijze waarop dit wordt vastgesteld zijn nu dus wel degelijk expliciet opgenomen in de wetgeving. Tegemoetkomend aan de bedenkingen van de Vlaamse Ombudsdienst werd de wetgeving verruimd en wordt naast de inschrijving in het Rijksregister, ook een gelijkwaardig attest afgeleverd door het gemeentebestuur, aanvaard.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben er ook blij mee. Ik vraag u om de samenwerking met het ministerie van Financiën te blijven opvolgen. Het verheugt me dat het op korte termijn mogelijk zal zijn om gezinsaanvragen in te dienen. Dat zal de administratieve rompslomp aanzienlijk verminderen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Claudine De Schepper tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het probleem van de hoge kosten bij schoolkeukens in eigen beheer

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw De Schepper tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vor-

ming, over het probleem van de hoge kosten bij schoolkeukens in eigen beheer.

Mevrouw De Schepper heeft het woord.

Mevrouw Claudine De Schepper : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, een eigen keuken voor scholen is te duur geworden, maar ook moeilijker te organiseren door de strengere hygiëne- en veiligheidsnormen. Bovendien heerst er bij het personeel vaak een gebrek aan kennis en vorming. Van de achttien schoolkeukens die Test Aankoop in november 2001 onderzocht, kregen er slechts zes een goede score. In zes gevallen op de tien waren de menu's onevenwichtig en te vet.

Twintig percent van alle schoolkeukens wordt nu door een privé-bedrijf gerund. In het gemeenschapsonderwijs komt dit neer op één op drie scholen. Bij het vrij onderwijs zijn er geen cijfers voorhanden, maar ook daar neemt de trend toe.

– *De heer André Van Nieuwkerke treedt als voorzitter op.*

Uitbesteden is voor steeds meer scholen de oplossing. Ze kopen maaltijden kant en klaar aan : warm, koud, diepgevroren of vacuümverpakt. De concurrentie bij de cateringbedrijven om de 3.594 Vlaamse scholen als potentiële klant te veroveren, is bikkellhard. Sommige concurrenten lokken de scholen met geschenken of uitstappen, wat erg verleidelijk is. Het grootste probleem is de prijzenoorlog. De heer Schepers van Deliva, producent en verdeler van vacuümverpakte maaltijden, spreekt over de neerwaartse prijsenspiraal die ten koste gaat van de kwaliteit. Het prijskaartje is immers doorslaggevend voor de scholen.

Het gaat hierbij om een niet onbelangrijk probleem. Voor heel wat kinderen met ouders die beiden werken of die uit onvermogen gezinnen komen, is het warm eten op school vaak de belangrijkste maaltijd.

Mevrouw de minister, over deze problematiek wil ik u graag enkele vragen stellen. Vele scholen die het financieel moeilijk hebben, opteren voor goedkopere maaltijden. Gaat dit niet ten koste van de kwaliteit ? Kunnen hiervoor geen extra middelen ter beschikking worden gesteld ? In het lager onderwijs maakt de helft van de kinderen die 's middags op school eten, gebruik van warme maaltijden. In het middelbaar onderwijs is die verhouding een op vier. Kunnen er daarom geen extra inspan-

De Schepper

ningen worden geleverd voor het lager onderwijs ?
Wat is tot slot de kostprijs voor een maaltijd ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, in Vlaanderen eet een op vier jongeren de hoofdmaaltijd van de dag op school. Een aantal scholen heeft een schoolkeuken in eigen beheer die onder de verantwoordelijkheid valt van de schooldirecteur. Omdat deze verantwoordelijkheid een zware belasting vormt, doen steeds meer scholen een beroep op een cateringbedrijf of een traiteur die de maaltijden kant en klaar komt leveren. In het laatste geval zijn deze bedrijven zelf verantwoordelijk voor de bereide maaltijden.

De bezorgdheid omtrent de kwaliteit van de maaltijden die in de schoolkeukens worden klaargeemaakt, is niet uit de lucht gegrepen. Het onderzoek van Test Aankoop van november 2001 toont inderdaad aan dat er vaak wat schort aan de samenstelling van de menu's op school en de hygiëne in de schoolkeuken. De Eetwareninspectie voert minstens één keer per jaar een controle uit op de veiligheid en de hygiëne in de schoolkeuken.

Het voorzien in maaltijden vormt een extra service voor leerlingen en ouders. Scholen beslissen autonoom of ze al dan niet maaltijden aan hun leerlingen aanbieden. Wanneer zij daarvoor kiezen, is het belangrijk dat zij zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheid ten aanzien van de eetgewoonten van de leerlingen en dat ze zorgen voor kwaliteitsvolle en voedzame maaltijden.

Het is een feit dat heel wat schoolkeukens inmiddels verouderd zijn. Een volledige aanpassing aan de hedendaagse noden kost echter zeer veel geld. Samenwerking tussen scholen, binnen en buiten scholengroepen, eventueel net- en niveauoverschrijdend, kan in dit geval een oplossing bieden. In dat geval worden maaltijden aan verschillende instellingen aangeboden, via bijvoorbeeld het systeem van het ontkoppeld koken. Dat houdt in dat er één centrale keuken is, met een moderne infrastructuur en degelijk geschoold personeel, en een aantal satellietkeukens die louter zorgen voor het opwarmen van de maaltijden. In de centrale keuken werkt gespecialiseerd personeel dat zich regelmatig bijschoolt en aandacht besteedt aan een evenwichtige samenstelling van de maaltijden, de hygiëne- en de veiligheidsnormen. De opwarmkeu-

kens behoeven minder gespecialiseerd – en dus goedkoper – personeel.

U vroeg ook naar bijkomende middelen voor warme maaltijden. De beslissing om maaltijden te verstrekken, impliceert de beleidskeuze om in meer of mindere mate een gedeelte van de werkmiddelen daaraan te besteden. Immers de organisatie van een keukenwerking is deficitair in het merendeel van de gevallen, waarover verder nog meer. De kwantiteit aan werkmiddelen zit enerzijds in zijn geheel in een bepaalde evolutie, vastgelegd in de decreten op het basis- en het secundair onderwijs, en is anderzijds gekoppeld aan de discussie over de objectieve verschillen.

Iedere school beslist zelf hoeveel ze vraagt voor een maaltijd. Dat kan variëren van 1,50 euro tot 4,50 euro. De prijzen van de meeste maaltijden op school liggen tussen 2 euro en 2,50 euro. Inzake prijzen bestaat er geen verband tussen de verschillende netten of de gekozen formule. De reële kostprijs van een maaltijd ligt meestal tussen 4 euro en 4,5 euro. Met andere woorden, er is gemiddeld een verlies van 2 euro per maaltijd. Dat verlies wordt betaald uit de werkmiddelen van de school.

De voorzitter : Mevrouw De Schepper heeft het woord.

Mevrouw Claudine De Schepper : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luc Martens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de toegangsexamens voor kandidaat-accountants en -belastingconsulenten

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Martens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de toegangsexamens voor kandidaat-accountants en -belastingconsulenten.

De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het zal u niet verbazen dat ik deze vraag stel, vermits ik in het verleden al op dit probleem heb gewezen. In de FET van 1

Martens

maart 2002 las ik dat er zich 1.330 kandidaten hebben aangemeld voor het toegangsexamen voor het beroep van accountant en belastingconsulent. 30 kandidaten zijn daarbij voor alle vakken vrijgesteld en 10 kandidaten moeten voor alle vakken examens afleggen. De overige 1.290 kandidaten krijgen een of meer vrijstellingen.

Blijkbaar blijven de gesprekken tussen het onderwijsveld en het IAB, de koepel voor accountants en belastingconsulenten die de examens organiseert, moeilijk verlopen. Men komt er niet toe een en ander in het juiste daglicht te stellen en te valoriseren. Dat blijkt al uit het feit dat mensen met een hogeschooldiploma slechts één vrijstelling krijgen en een nieuw zwaar examen moeten afleggen. Zoiets impliceert een gebrek aan vertrouwen in de kwaliteit van de opleidingen. Iemand die het diploma al heeft behaald, krijgt toch nog geen toegang tot het beroep, en mag zich dus afvragen waarmee hij is bezig geweest.

Op grond van dit alles zouden we een terugkoppeling mogen verwachten, waarbij op basis van ervaringen wordt vastgesteld op welke punten de opleiding faalt. De hogescholen zouden dan tot een bijsturing kunnen overgaan, zodat de opleiding tegemoetkomt aan de bestaande aspiraties inzake kwaliteit. Dit ligt ook in de lijn van uitspraken van de Raad van State die stelt dat de criteria waarop examens worden afgenomen, voldoende moeten worden verduidelijkt en geëxpliciteerd, en dat een niet-geslaagde kandidaat recht heeft op een motivering waarom hij niet geslaagd is. Zo'n terugkoppeling zou ertoe moeten leiden dat het bijkomend examen om toegang te krijgen tot het beroep verdwijnt omdat het niet billijk is.

In het Vlaams Parlement vond al een hoorzitting hierover plaats. Ook de Hoge Raad voor Economische Beroepen heeft het probleem aan de orde gesteld. De ministers Gabriels en Picqué hebben destijds in antwoord op parlementaire vragen beloofd een en ander te verduidelijken conform de uitspraken van de Raad van State. Toch blijven er nog hopen problemen. Daarover hebben we een lange lijst van vragen opgesteld, samen met mensen die goed vertrouwd zijn met de problematiek. Een deel van de vragen betreft kwantitatieve gegevens.

Hoeveel gediplomeerden van het hogeschoolonderwijs van één cyclus hebben deelgenomen aan het examen en hoeveel zijn er geslaagd? Hoeveel gediplomeerden van het hogeschoolonderwijs van twee cycli hebben deelgenomen aan het examen en

hoeveel zijn er geslaagd? Hoeveel gediplomeerden van het universitair onderwijs hebben deelgenomen aan het examen en hoeveel zijn er geslaagd?

Welke vrijstellingen zijn verleend aan kandidaat-accountants met een diploma van het hogeschoolonderwijs van twee cycli, met een diploma van het hogeschoolonderwijs van één cyclus, en met een universitair diploma? Welke vrijstellingen zijn verleend aan kandidaat-belastingconsulenten met een diploma van het hogeschoolonderwijs van twee cycli, met een diploma van het hogeschoolonderwijs van één cyclus, en met een universitair diploma?

Voor graduatoren worden vrijstellingen gegeven afhankelijk van de vakken die zij reeds volgden in hun opleiding. Voor licentiaten worden vrijstellingen verleend op basis van de vakken waarvoor zij voldoende studie-uren en studiepunten verzamelden. Op basis van welke criteria worden al dan niet vrijstellingen verleend voor bepaalde vakken die de afgestudeerden in hun opleiding hebben gevolgd? Wat is de motivering voor de verschillende behandeling van vrijstellingen tussen licentiaten en gegraduateerden?

Wat is het slaagpercentage van de kandidaten die aan het examen van stagiair-accountant in 2002 hebben deelgenomen voor houders van een hogeschooldiploma van één cyclus, voor houders van een hogeschooldiploma van twee cycli, en voor houders van het universitair diploma? Wat is het slaagpercentage van de kandidaten die aan het examen van stagiair-belastingconsulenten in 2002 hebben deelgenomen voor houders van een hogeschooldiploma van één cyclus, voor houders van een hogeschooldiploma van twee cycli, en voor houders van een universitair diploma?

De volgende vragen betreffen de terugkoppeling naar het onderwijsveld. Zal het IAB de criteria per vak verduidelijken waarvoor het de kandidaten examineert? Hoe en binnen welke termijn zal dit gebeuren?

Wat is de stand van zaken in verband met het ontwerp van koninklijk besluit op de vrijstellingenregeling? Welke initiatieven zult u nemen om een gestructureerd overleg tussen het IAB en het onderwijsveld te waarborgen?

In Nederland is op 6 december 2001 een convenant gesloten tussen de Nederlandse Hogescholenraad HBO en de NovAA over de toegang van de afgestudeerden tot het beroep. Gediplomeerden die de

Martens

bachelor- of masteropleiding tot accountant met succes hebben gevolgd, dienen nog enkel een praktijkexamen af te leggen alvorens het beroep uit te kunnen oefenen. Bent u op de hoogte van deze convenant ? Welke initiatieven zult u nemen om het sluiten van een gelijkaardig convenant tussen het IAB en het onderwijsveld te stimuleren ?

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik sluit me aan bij de vraag van de heer Martens. Deze situatie verbaast me immers meer en meer. De examenjury is samengesteld uit dezelfde docenten en profs die de student een kleine week eerder al examen hebben afgenomen. Ze hebben hem daarbij misschien grote onderscheiding gegeven, maar 'buizen' hem nu voor hetzelfde vak. Dat is wellicht wat extreem gesteld, maar die dualiteit bestaat wel.

De overheid geeft een diploma af, en er is geen vestigingswet. Toch stelt een beroepsorganisatie bijkomende criteria. Ik sluit me dus aan bij de vragen over het overleg tussen de betrokken actoren. Ik zou ook graag de studenten zelf in zo'n overleg vertegenwoordigd zien. Wat in Nederland is gebeurd, moeten we beoordelen in het licht van de BAMA-structuur en de accreditatie. Als we internationaal gelijkwaardig accrediteren op kwaliteit, dan vraag ik me af of daarbovenop nog een apart inhoudelijk examen kan worden opgelegd.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, de reglementering inzake de toegang tot de beroepen behoort integraal tot de bevoegdheid van de federale overheid. Het beroep van accountant en het beroep van belastingconsulent behoren tot de dienstverlenende intellectuele beroepen, een doorslaggevende overweging die de wetgever er destijds heeft toe aangezet de beroepen van accountant en belastingconsulent bij wet te reglementeren. De bekommernis was het bedrijfsleven de nodige kwaliteitswaarborgen te bieden in hoofde van de professionals die hen adviseren en begeleiden onder meer inzake bedrijfsorganisatie, boekhouding, fiscaliteit en vennootschapsrecht.

De wetgever heeft beslist dat personen die deze diensten aan het bedrijfsleven willen verstrekken

met het kwaliteitslabel accountant of belastingconsulent, niet alleen over een door de wet bepaald diploma moeten beschikken, maar dat zij met het oog op de kwaliteit van de diensten die zij aanbieden, tevens een gedegen opleiding in de praktijk moeten krijgen. Daarom besliste de wetgever dat kandidaat-accountants en -belastingconsulenten moeten slagen in een toelatingsexamen tot de stage, drie jaar stage moeten lopen, en een praktisch bekwaamheidsexamen moeten afleggen alvorens in het beroep te stappen.

Dit alles wordt georganiseerd door de bij wet opgerichte toezichthouder, het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten. Deze procedure heeft tot doel de ondernemingen die een beroep doen op een accountant of een belastingconsulent, een kwalitatief hoogstaande dienstverlening, advies en begeleiding te verzekeren.

Ik beschik, als Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, niet over de gegevens met betrekking tot uw eerste vier vragen. Ik heb bij het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten, IAB, de nodige informatie opgevraagd.

In verband met de participatie aan het examen en slaagpercentages : het toelatingsexamen, sessie 2002, werd in afwachting van een definitief koninklijk besluit georganiseerd op basis van het bestaande koninklijk besluit, en dit na een specifiek advies van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en met de goedkeuring van beide voogdijministers Picqué en Daems. Het examen vond plaats te Brussel op 2 en 16 maart 2002. In totaal schreven 1.330 kandidaten zich in. 812 personen schreven zich in voor het toelatingsexamen van accountant, 518 personen voor het examen van belastingconsulent. Gezien het hoge aantal deelnemers, werd de verbetering van het examen nog niet afgerond. Slaagpercentages per diploma zijn bijgevolg nog niet voorhanden.

In verband met de vrijstellingen en de criteria voor vrijstellingen : aan kandidaat-accountants werden volgende vrijstellingen verleend op basis van het behaalde diploma. Voor kandidaten met een graaatsdiploma Boekhouding : algemene boekhouding, analytische en beheersboekhouding, organisatie van de onderneming, informatica, algemene beginselen van het fiscaal recht. Voor kandidaten met een graaatsdiploma Fiscaliteit, directe belastingen : algemene beginselen van het fiscaal recht, personen belasting, vennootschapsbelasting ; indirecte belastingen : BTW, informatica. Voor kandidaten die, benevens een diploma dat deelname aan het toelatingsexamen mogelijk maakt, houder zijn

Vanderpoorten

van een graduaatsdiploma Rechtswetenschappen : algemene beginselen van het fiscaal recht, vennootschapsrecht en handelsrecht, met inbegrip van faillissementsrecht en analoge procedures, burgerlijk recht, sociaal recht. Voor kandidaten die houder zijn van een universitair diploma of van een diploma van economisch hoger onderwijs van het lange type : zij kregen vrijstellingen voor de volgende materies, op voorwaarde dat zij het vereiste aantal contacturen konden aantonen.

Materies en aantal vereiste uren :

1. Algemene boekhouding : 120
2. Geconsolideerde jaarrekeningen : 30
3. Analyse en kritische beoordeling van de jaarrekening : 60
4. Analytische en beheersboekhouding : 90
5. Vennootschappen- en handelsrecht, met inbegrip van faillissementsrecht en analoge procedures : 90
6. Organisatie van de onderneming : 30
7. Beroepsaansprakelijkheid, deontologie, bijzondere opdrachten : 15
8. Burgerlijk recht : 45
9. Sociaal recht : 30
10. Directe belastingen : algemene beginselen van het fiscaal recht, personen belasting, vennootschapsbelasting : 120
11. Indirecte belastingen : BTW : 30
12. Interne controle : 45
13. Externe controle : 75
14. Informatica : 120
15. Wiskunde en statistiek : 120
16. Bedrijfseconomie, algemene economie, geld- en kredietwezen : 180
17. Beginselen van financieel beheer : 75
18. Boekhoudrecht : 45

Alle kandidaat-belastingconsulenten werden vrijgesteld van het toelatingsexamen over de materies die specifiek accountantsgericht zijn, en bijgevolg niet relevant zijn voor de professionele activiteiten van de belastingconsulent. Het betreft meer bepaald de volgende materies : geconsolideerde jaarrekeningen, analyse en kritische beoordeling van de jaarrekening, analytische en beheersboekhouding, bedrijfsorganisatie, wetgeving inzake bijzondere opdrachten van de extern accountant, interne controle, externe controle, wiskunde en statistiek, financieel bedrijfsbeheer.

Voor de vrijstellingen die aan kandidaat-belastingconsulenten werden toegekend op basis van het behaalde diploma, geldt het hoger vermelde antwoord.

Wat de terugkoppeling naar het onderwijsveld betreft, kan ik u het volgende antwoorden.

In het ontwerp van koninklijk besluit op de stage en examens van accountants en belastingconsulenten is voorzien in een bepaalde termijn teneinde het instituut toe te laten de definitieve vrijstellingsregeling op punt te zetten, en voor advies over te leggen aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

Het IAB stuurt elke kandidaat een uitgebreid examenprogramma. Dit programma bevat per vak de informatie over de examens. Het IAB heeft het examenprogramma ook ter beschikking gesteld op de website van het instituut.

Ik stel vast dat op federaal niveau de studiebelasting nog steeds wordt uitgedrukt in contacturen. Dit geldt niet alleen voor dit specifieke dossier, maar globaal voor alle reglementeringen inzake de toegang tot het beroep. Het Vlaamse hoger onderwijs hanteert evenwel dit begrippenkader niet meer. Het Vlaamse hoger onderwijs stelt de studiebelasting vast in de vorm van een all-in studiebelasting. Binnen het kader van het streven naar studentgericht onderwijs doen de Vlaamse instellingen hoger onderwijs daarenboven pogingen om het aantal contacturen te verminderen. De Vlaamse instellingen voor hoger onderwijs drukken daarenboven de studiebelasting uit in studiepunten of credits, overeenkomstig het Europees vigerende ECTS-systeem. Het vaststellen van studieomvang in termen van contacturen beantwoordt daarom niet meer aan de realiteit met betrekking tot het Vlaamse hoger onderwijs. Ik zal dit probleem meedelen aan mijn federale collega's.

Vanderpoorten

Wat het ontwerp van koninklijk besluit inzake vrijstellingenregeling betreft, kan ik u meedelen dat het betreffende ontwerp momenteel voor advies bij de Raad van State berust. Dit advies wordt eerdaags ingewacht.

Ikzelf ben voorstander van gestructureerd overleg tussen het onderwijswereld en het IAB. Gezien het IAB kadert binnen de federale bevoegdheidssfeer en gezien de aan de instellingen voor hoger onderwijs verleende autonomie, kan ik evenwel als Vlaams minister van Onderwijs en Vorming geen maatregelen treffen die een dergelijk overleg waarborgen, noch maatregelen treffen die een dergelijk overleg sturen.

Ik stel wel vast dat er geregeld overleg is tussen het IAB en de onderwijswereld. In het concrete dossier van het IAB-toelatingsexamen heeft het Instituut ter voorbereiding van de examenprocedure en het examenprogramma, waarover een spoedadvies werd uitgebracht door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, verschillende vergaderingen georganiseerd met vertegenwoordigers van de onderwijswereld. Bovendien vervolgt het Instituut de gesprekken met het onderwijsveld en had het op 23 april 2002 nog een vergadering met het onderwijsveld teneinde het dossier van de vrijstellingen verder te bespreken.

De op 6 december 2001 afgesloten convenant tussen de HBO-raad en de NovAA is mij bekend. Het IAB acht een dergelijke convenant in ons land niet relevant, gelet op een aantal verschilpunten tussen de Nederlandse en de Belgische situatie. Ik meen evenwel dat de huidige Vlaamse hogeronderwijs-cultuur zowel de ruimte als het kader biedt om, naar analogie met Nederland, een convenant af te sluiten tussen onderwijs en beroepswereld. De in Nederland afgesloten convenant bevat elementen zoals het door de beroepswereld opgestelde beroepsprofiel, het door de hogescholen opgestelde opleidingsprofiel, het continue overleg tussen onderwijsveld en beroepswereld en de regelmatige beoordeling van de kwaliteit van de opleiding via het accreditatiestelsel. Deze elementen gelden ook in de Vlaamse hogeronderwijswereld. Ik verwijs in dat verband naar het antwoord dat ik verstrekte op uw vraag om uitleg van 7 februari 2001 over dezelfde aangelegenheid.

Het afsluiten van een dergelijke convenant behoort evenwel volledig tot de autonome bevoegdheid van de Vlaamse hogescholen. De overheid kan terzake niet dwingend optreden.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Ik dank de minister voor haar duidelijke toelichting en voor het inzamelen van het daartoe benodigde materiaal. Ik stel vast dat u attent bent en stappen vooruit probeert te zetten. Bij deze moedig ik u aan dit vol te houden en te blijven doen, al was het maar vanuit het oogpunt van de democratisering. Het huidige systeem betekent immers een bijkomende drempel voor heel wat jonge mensen. De facto betekent het bijna een vertraging van de intrede in het beroep en een impliciete verlenging van de studieduur.

Uit internationale rapporten blijkt dat ons onderwijs goed is, maar het blijft zeker vatbaar voor verbetering. Als dat moet gebeuren, dan moet dat ook worden gezegd en moet dienovereenkomstig worden gehandeld. Op een bepaald ogenblik moet dan een vergelijk gevonden kunnen worden waardoor mensen op een soepele manier met een diploma in het beroep kunnen binnentreden.

We zullen het proces kunnen maken van de geslotenheid van bepaalde beroepen die vooral de bedoeling hebben het inkomen van een beperkte groep van mensen veilig te stellen, en dit bij voorkeur op een hoog peil. Dit is zeker niet iets wat de christen-democraten in deze samenleving als ambitie vooropstellen. Ik moedig u er derhalve toe aan daar een verder strijdpunt van te maken.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Ik wens me nog aan te sluiten bij deze laatste uitspraak van de heer Martens. Ook de VLD zal niet dulden dat een beperkte beroepsgroep zich afschermt om een vorm van welstand veilig te stellen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de studiekeuzebegeleiding in het Vlaams onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Dijck tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de studiekeuzebegeleiding in het Vlaams onderwijs.

Voorzitter

De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, deze interpellatie houd ik naar aanleiding van uw antwoord op de actuele vraag die collega Van Baelen gesteld heeft in de plenaire vergadering van 27 maart 2002. In die actuele vraag – waarbij de spreektijd van de vraagsteller en van de minister uiteraard beperkt was – legde de heer Van Baelen de vinger op een pijnlijke wonde, met name het hoge aantal afhakers en zittenblijvers – bissers en zelfs trissers – in het eerste jaar van het hoger onderwijs. Ik verwijs in dit verband ook naar het nobele principe van de jokerbeurs dat vorig jaar door het Vlaams Parlement werd goedgekeurd. Dit alles neemt niet weg dat een verloren jaar een pijnlijke zaak is, en dit niet alleen voor de betrokkenen, maar ook voor de overheid. Naar verluidt zou meer dan 50 percent in het eerste jaar afhaken.

Om dit probleem op te lossen zou men meer de klemtoon moeten leggen op de zogenaamde studiekeuzebegeleiding, dit wil zeggen een betere observatie en begeleiding in het laatste jaar van het secundair onderwijs. Een preventieve aanpak is met andere woorden noodzakelijk.

In uw antwoord op die vraag stelde u dat het studiekeuzeproces zich niet beperkt tot het laatste jaar van het secundair onderwijs, maar dat het een groeiproces is dat start in de basisschool. Verder had u het over de bevoegdheidswissel tussen de PMS-centra – thans de CLB's – en de scholen. Ik verwijs in dit verband ook naar de kritiek die we destijds geformuleerd hebben op het betreffende CLB-decreet. Ik meen me trouwens te herinneren dat ook u in die optiek een aantal fundamentele bemerkingen hebt geformuleerd.

Ook hier wordt mijns inziens aangetoond dat het verschuiven van de verantwoordelijkheid naar de school leidt tot een zekere vorm van goodwill van de betreffende leerkracht of klastitularis en van de schooldirectie. Dit geeft u ook toe. U stelt dat sommige scholen en leerkrachten daaraan veel aandacht besteden, terwijl andere dat niet doen omdat ze over te weinig informatie of vaardigheden beschikken. Van de andere kant zegt u dat de inspectie hieraan aandacht schenkt tijdens de doorlichting omdat dit een geïntegreerd deel is van een kwaliteitsvolle school.

Tussen het indienen van deze interpellatie en het agenderen ervan heb ik de hand kunnen leggen op

een document dat reeds drie jaar oud is. Het betreft een algemeen advies van de algemene raad van de VLOR over de overgang van het secundair naar het hoger onderwijs. In dit document worden een aantal suggesties geformuleerd en wordt een antwoord gezocht op de verzelfstandiging van de leerling, waarbij de leerling, begeleid door de CLB's en de school, toch zelf heer en meester blijft over een dossier waarin hij finaal zijn keuze kan maken en waardoor de kans op succes van de keuze kan worden vergroot. Zo weet men goed waaraan men begint en welke basiscompetenties vereist zijn. Het aspect van de oriëntatieproef wordt er in mindere mate aangehaald.

Wat bedoelt u juist als u zegt dat het studiekeuzeproces een groeiproces is dat start in de basisschool ? Is hier niet reeds veel onderzoek naar verricht, onder meer door professor Lacante van de KU Leuven ? Wat zegt dit onderzoek ?

Wat was de reden om die bevoegdheidswissel door te voeren ? Wanneer is dat gebeurd ? Hoe zit het met de link met de CLB's ? Betekent dit dat de CLB's niets meer te maken hebben met de studiekeuzebegeleiding ? Ziet u dit niet als een gemis en gebrek ?

Mevrouw de minister, wat wilt u op korte termijn doen aan het gebrek aan informatie, aan het gebrek aan goodwill in sommige scholen en bij sommige leerkrachten ? Wat wilt u doen om het aantal afhakers in het hoger onderwijs te doen dalen ? Hoe wordt dit door de inspectie bij de doorlichting gecontroleerd ?

U stelde in uw antwoord ook duidelijk dat een mogelijk hulpmiddel een adviserende oriënteringsproef in het laatste jaar is. We weten allemaal dat er een aantal studierichtingen zijn waarin dit gebeurt, bijvoorbeeld bij de burgerlijk ingenieurs. Kunt u dit nader toelichten ? Zou het niet beter zijn om dit te verplichten in alle scholen ?

Ik wens echter nogmaals te beklemtonen dat wij geen voorstander zijn van maatregelen waarbij men echt 'directief' gaat optreden. We zijn voorstander van maatregelen waardoor een degelijke begeleiding ten goede komt van de student en van de samenleving in haar geheel en waarbij de zaken op een efficiënte manier worden ingezet. Ik verwijs in dit verband nogmaals naar het principe van de jokerbeurs dat zeker behouden moet blijven. Die joker mag echter niet worden ingezet als iets dat men al te gemakkelijk achter de hand houdt, als hulpmiddel om het toch maar eens te proberen. Die joker was bedoeld om mensen niet in de kou

Van Dijk

te laten staan, niet als hefboom om in een ander uiterste te vallen.

Ik wil tot slot nog beklemtonen dat dit alles een bijzondere problematiek vormt waarvoor de N-VA de nodige aandacht wil vragen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, het feit dat voor één student op twee de overgang van secundair naar hoger onderwijs problematisch is, moet worden gezien in het licht van de politiek van open toegang die ons hoger onderwijs altijd heeft gekenmerkt. De open toegang tot de universiteiten is een haast uniek verschijnsel ter wereld en is een zeer democratisch element in ons onderwijssysteem. Dat de slaagkans in zo'n democratisch systeem lager ligt dan in landen waar de selectie vooraf gebeurt, is onvermijdelijk.

We kunnen ons daar een aantal essentiële vragen bij stellen. Ligt het aantal afgestudeerden in Vlaanderen effectief lager dan in landen met een systeem dat selectieproeven hanteert ? Het antwoord hierop is wellicht negatief, want cijfers tonen aan dat we een zeer hoog aantal hooggeschoolden hebben. Zijn we bereid de kost te betalen die een groot aantal mislukkingen meebrengt ? Hierbij moeten we wel in gedachten houden dat ook selectieproeven die om de drie jaar aan vervanging toe zijn, duur kunnen uitvallen. In ieder geval moet werk worden gemaakt van een adequate begeleiding die een juistere keuze en een verhoogde slaagkans beoogt.

Ook de studie naar drop-out kadert in die bezorgdheid. In mijn opdracht bestudeerden de Katholieke Universiteit Leuven en de Vrije Universiteit Brussel het drop-outprobleem in het hoger onderwijs. Zowel studenten uit het hogeschool- als academisch onderwijs namen deel aan het onderzoek dat in verschillende fasen gedurende het academiejaar 1999-2000 plaatsvond. Het team van onderzoekers stond onder de leiding van de professoren Lacante, Van Esbroeck, Lens en De Metsenaere.

Uit de onderzoeksresultaten komen een aantal verschillen naar voren tussen succesvolle en minder succesvolle studenten wat hun studiekeuze betreft. Binnen de groep studenten die stoppen voor of tijdens de examens zijn er duidelijk meer late beslissers die minder werk hebben gemaakt van

hun studiekeuze en minder aan horizonverruiming en zelfconceptverheldering deden. Studenten die stoppen voor de examens hebben duidelijk minder activiteiten ondernomen om zich te informeren over hun toekomstige studierichting en over hun eigen capaciteiten. Deze studenten hebben eveneens minder over hun keuze gesproken met referentiefiguren. Ze kiezen vaak voor een opleiding die volgens hun vrienden niet bij hen past. Minder dan andere studenten opteren ze voor een opleiding uit belangstelling en vaker vanuit externe, zelfs materiële motieven.

De onderzoekers formuleerden een aantal opmerkingen en aanbevelingen. Moeilijke of late beslissers moeten extra aandacht en opvolging krijgen tijdens hun keuzeproces. Ze moeten extra gestimuleerd worden om activiteiten te ondernemen om tot een weloverwogen keuze te komen, om informatie te verzamelen via brochures, gesprekken en bezoeken aan SID-ins en instellingen voor hoger onderwijs. Studenten die zich niet bevragen over de eigen mogelijkheden, vormen eveneens een risicogroep. Ze moeten vooral gestimuleerd worden tot zelfverkenning. De oplossing van het probleem wordt bemoeilijkt door het feit dat een student uit de vermelde risicogroepen ook nog andere risicofactoren met zich meedraagt, bijvoorbeeld van sociale of karakteriële aard. Een goede studiekeuzebegeleiding is daarom essentieel, en moet erover waken dat elke student aan zijn keuzeproces werkt en rekening houdt met de feedback uit zijn omgeving. De keuzebegeleiding van de leerkrachten moet sterk worden geïntegreerd binnen de normale klasactiviteiten. De CLB-begeleiders moeten werken op vraag van de school, leerling of ouder.

Het is inderdaad belangrijk dat leerlingen reeds leren kiezen in het basisonderwijs. Niet alleen moeten leerlingen een inbreng kunnen hebben in hun school- en studiekeuze van basis- naar secundaire school, ze moeten ook in staat zijn keuzes te maken in hun dagelijks leven. Keuzebekwaamheid in strikte zin komt niet voor in de eindtermen van de lagere school. Toch zal een school die de leergebiedoverschrijdende eindtermen volgt, met name de rubriek 'Sociale vaardigheden', haar leerlingen bijbrengen kritisch na te denken en in staat te zijn hulp te vragen aan anderen. Deze twee elementen dragen bij tot de kiesvaardigheid.

De eerste lijn van de keuzebegeleiding wordt krachtens het CLB-decreet van 1999 het domein van de leerkrachten. De CLB's verzorgen de tweede lijn. Ze werken op verzoek van de school, leerling of ouder hetzij om de school te ondersteunen bij haar collectieve keuzebegeleidingsactiviteiten,

Vanderpoorten

hetzij om probleemgevallen op te lossen. Schoolteam en ouders moeten kunnen terugvallen op de professionele inbreng van deze begeleidingsdiensten. In het ontwerp van decreet wordt deze relatie tussen centrum, school en ouders gedefinieerd als een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Anderzijds hebben de CLB's een belangrijke brugfunctie. Ze profileren zich als een preventieve voorziening tussen scholen en ouders enerzijds en gespecialiseerde diensten anderzijds.

In de toekomst zal de studiekeuzebegeleiding niet meer afhankelijk zijn van de goodwill van de school want deze is gegarandeerd door de vakoverschrijdende eindtermen.

In de eerste graad valt het domein studiekeuze onder de eindterm 'leren leren'. De na te streven doelen inzake kiezen, hangen natuurlijk samen met het peil van rijpheid en met de levensnaden van deze 12- tot 14-jarigen. Het volgende wordt verwacht : 'De leerlingen hebben inzicht in de algemene structuur van het secundair onderwijs en zijn bereid een onbevooroordeelde houding aan te nemen tegenover studierichtingen en beroepen. Ze kunnen eenvoudige strategieën aanwenden voor het maken van een studiekeuze. Ze tonen zich bereid om bij het kiezen van een studierichting rekening te houden met hun eigen mogelijkheden.'

In de tweede graad staat bij keuzebekwaamheid het volgende : 'Zelfconceptverheldering : De leerlingen kunnen hun eigen interesses, capaciteiten en waarden verwoorden, een positief zelfbeeld ontwikkelen op basis van betrouwbare gegevens. Horizonverruiming : De leerlingen kunnen, rekening houdend met de eigen interesses, capaciteiten en waarden, een zinvol overzicht verwerven over studie- en beroepsmogelijkheden, zijn bereid een onbevooroordeelde houding aan te nemen ten aanzien van studieloopbanen en beroepen.' Inzake keuzestrategieën staat er : 'De leerlingen kennen de verschillende fasen van een keuzeprocess en kunnen ze doorlopen.'

In de derde graad wordt verder gebouwd op deze vaardigheden. Bij keuzebekwaamheid staat : 'Zelfconceptverheldering : De leerlingen kunnen communiceren over hun eigen interesses, capaciteiten en waarden, een positief zelfbeeld ontwikkelen op basis van betrouwbare gegevens en daarover communiceren. Horizonverruiming : De leerlingen kunnen, rekening houdend met de eigen interesses, capaciteiten en waarden, een zinvol overzicht verwerven over studie- en beroepsmogelijkheden,

dienstverlenende instanties met betrekking tot de arbeidsmarkt en/of de verdere studieloopbaan, zijn bereid een onbevooroordeelde, roldoorbrekende en respectvolle houding aan te nemen ten aanzien van studieloopbanen en beroepen.' Bij keuzestrategieën staat : 'De leerlingen kunnen de verschillende fasen van een keuzeprocess doorlopen en rekening houden met de consequenties'. Bij omgevingsinvloeden staat : 'De leerlingen kunnen omgevingsinvloeden op het keuzegedrag onderkennen en er zich tegenover positioneren.'

De invoering van de eindtermen in de tweede graad SO in september 2002 zal de school aanzetten tot een adequate studiekeuzebegeleiding. Het SOHO-project, dat de overgang van secundair naar hoger onderwijs wil optimaliseren, zet acties op om de studiekeuze te verbeteren. De eerste actie bestaat uit het organiseren van studiedagen om de scholen te informeren en te ondersteunen in hun nieuwe taak. De eerste heeft plaats op 30 april aanstaande. Daarnaast gaat in september een pilootproject van start om de nieuwe keuzebegeleidingscultuur te intensiveren in een dertigtal secundaire scholen van één onderwijszone. Die kunnen achteraf alle scholen bevruchten met de opgedane ervaringen. Binnenkort komt er een website die een forum en databank vormt voor materialen en informatie inzake studie- en beroepskeuzebegeleiding.

De doorlichtingsverslagen bevatten een aantal elementen. Wat is de retentiviteit binnen een school ? Naar welke onderwijsvormen en studierichtingen oriënteert de school haar leerlingen binnen het SO ? Hoe gebeurt dat en op welke gronden ? Wat organiseert de school concreet om de leerlingen te begeleiden in hun studiekeuze ? Volgt de school haar oud-leerlingen op in het hoger onderwijs ? Welke zijn de slaagcijfers ? Waaraan zijn ze toe te schrijven ?

Een adviserende oriënteringsproef in het laatste jaar is een mogelijk hulpmiddel. Ook een veralgemeende oriënteringsproef en zelftesten behoren tot de mogelijkheden. Het resultaat mag echter niet bindend zijn. Onderzoek wees namelijk uit dat leerlingen uit minder gegoede klassen het minder goed doen in zulke proeven dan in de eigenlijke opleidingen.

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mevrouw de voorzitter, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Ik onthou dat er vanaf volgend jaar een aantal zaken worden geïmplementeerd. Ik benadruk dat een oriënte-

Van Dijck

ringsproef enkel adviserend mag zijn en niet bindend. Vroeger bestond zoiets als de maturiteitsexamens. Die waren soms ook lachwekkend. Met deze vraag wilde ik nogmaals de aandacht vestigen op deze problematiek. Ik neem vrede met uw antwoord, maar we moeten dit wel blijven opvolgen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.55 uur.*
